

ZARZĄD

PREZES

Ludwik Węgrzyn
POWIAT BOCHEŃSKI

WICEPREZESI

Robert Godek
POWIAT STRZYŻÓWSKI

Janina Kwiecień
POWIAT KARTUSKI

Krzysztof Nosal
POWIAT KALISKI

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

Zenon Rodzik
POWIAT OPOLSKI (woj. lubelskie)

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

Marek Tramś
POWIAT POLKOWICKI

CZŁONKOWIE

Sebastian Burdzy
POWIAT ŚREDZKI

Zbigniew Deptuła
POWIAT MAKOWSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Edmund Kaczmarek
POWIAT JĘDRZEJOWSKI

Franciszek Koszowski
POWIAT ŚWIECKI

Edmund Kotecki
POWIAT BRZEZIŃSKI

Józef Kozina
POWIAT GŁUBCZYCKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Tadeusz Kwiatkowski
POWIAT DĄBROWSKI

Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECINECKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Marek Pławiak
POWIAT NOWOSĄDECKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Marek Chciałowski
POWIAT GARWOLIŃSKI

Andrzej Ciolek
POWIAT GOŁDAPSKI

Janusz Guzdek
POWIAT DZIERŻONIOWSKI

Józef Jodłowski
POWIAT RZESZOWSKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Szczepan Ołdakowski
POWIAT SUWAŃSKI

Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A. 0531/229/18

Warszawa, 25 października 2018 roku

Szanowny Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z 29 sierpnia 2018 r. w sprawie poselskiego projektu ustawy o uchyleniu ustawy o strażach gminnych oraz o zmianie innych ustaw MK-020-1062-2018 informuję, że Związek Powiatów Polskich negatywnie opiniuje przedłożony projekt ustawy.

Jedynym z zadań gmin, wprost wskazanym w ustawie o samorządzie gminnym jest ochrona porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Możliwość powołania straży gminnych jest jednym z nielicznych instrumentów w jakie ustawodawca wyposażył gminy aby zadanie to faktycznie mogło być wykonywane, dotyczy to zwłaszcza miast na prawach powiaty, gdzie dużo częściej dochodzi do popełniania drobnych wykroczeń czy wybryków chuligańskich a które pozostają poza szerszym zainteresowaniem innych służb mundurowych w tym Policji. O tym czy dana gmina z niego skorzysta zależy wyłącznie od oceny lokalnych potrzeb w tym zakresie. W naszej ocenie przedstawiony projekt ustawy pozbawia gminny istotnego elementu samodzielności w zakresie realizacji jej zadania własnego. Dyskusja o roli straży gminnej jest potrzebna ale w kontekście wzmocnienia jej roli prewencyjnej oraz odciążania w tym zakresie Policji.

Trudno nie odnieść się również do uzasadnienia przedłożonego projektu, zważywszy na tezy jakie zostały tam postawione.

Cyt. „W powszechnej opinii obywateli straż nie spełnia oczekiwań w zakresie zapewnienia porządku i bezpieczeństwa, zwłaszcza w kontekście wysokich kosztów jej funkcjonowania. Mimo, że w wielu miastach straż działa już nawet trzecią dekadę to formacja ta cieszy się niewielkim zaufaniem społecznym, a jej funkcjonowanie jest przedmiotem licznych negatywnych komentarzy ze strony mieszkańców”

Odnosząc się do tego twierdzenia należy zauważyć, że Sejm również nie cieszy się wysokim zaufaniem społecznym (tylko 35% ocen pozytywnych), co jednak nie rodzi pomysłów jego zniesienia.

Cyt. „Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest stosunkowo duża ilość kompromitujących wpadek i nadużyć straży, wynikających z niskiego poziomu kompetencji i wyszkolenia części osób zatrudnionych w straży. Straż nie jest postrzegana jako formacja przyjazna obywatelom, zajmująca się dbaniem o ich bezpieczeństwo, ale formacja o charakterze represyjnym, zajmująca się gnębieniem mieszkańców. Straż nie wypracowała prestiżu, porównywalnego z prestiżem, jakim cieszy się Policja. (...)Liczne kompromitacje straży, nagłośnione następnie w mediach sprawiają, że wśród obywateli powszechna jest opinia, że straż miejska zajmuje się przede wszystkim „gnębieniem kierowców” oraz „ściganiem babci za handel pietruszką”.

Zawarta teza świadczy o nieznajomości albo niezrozumieniu po stronie projektodawców zadań i kompetencji straży miejskiej. Formacja ta została powołana do ścigania poważnych przestępstw ale przede wszystkim do zapobiegania i zwalczania wykroczeń. W literaturze podkreśla się, że „Odpowiednia reakcja na drobne naruszenia porządku prawnego odgrywa kluczową rolę w prewencji poważnej przestępczości” (A. Podemska „Rozważania na temat funkcjonowania straży gminnych w Polsce” Internetowy Przegląd Prawniczy TBSP UJ 2017/5 ISSN 1689–9601). Tymczasem teza zawarta w uzasadnieniu projektu sugeruje, że poza zainteresowaniem służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo powinno być np. ściganie sprawców wykroczeń drogowych. Oczywistym jest, że osoba która otrzyma mandat za parkowanie w miejscu niedozwolonym (np. na lub przed przejściem dla pieszych) w swoim przeświadczeniu będzie uważała się za pokrzywdzoną przez staż gminną. Należy zauważyć, że o sile państwa świadczy przede wszystkim możliwość zastosowania skutecznej sankcji jako reakcji na zachowania niezgodne z prawem, a przedstawiony projekt jeżeli wejdzie w życie w konsekwencji autorytet ten obniży. Nagłaśniane pojedyncze

przypadki niewłaściwego zachowania strażników miejskich nie powinny być podstawą do likwidacji całej formacji. Z podobnymi problemami mierzy się również Policja, w tym ze sprawami, które miały tragiczny finał dla obywateli, i nigdy nie był to powód do negocjowania sposobu funkcjonowania tej służby mundurowej jako całości.

Cyt. „Policja posiada zarówno odpowiednie predyspozycje i przeszkolenie, którego często brakuje funkcjonariuszom straży, jak i też działa na warunkach skuteczniejszego prawa.”

Ponownie, projektodawcy zdają się nie rozumieć różnicy pomiędzy obiema formacjami. Zważywszy na zakres zadań straży gminnych nie jest konieczne aby system szkolenia dla osób zajmujących się zwalczaniem wykroczeń i drobnej przestępczości był identyczny z systemem szkoleń osób zajmujących się zwalczaniem przestępstw.

Cyt. „W latach dziewięćdziesiątych powszechnym zjawiskiem był uliczny handel, odbywający się m. in. na łózkach polowych. Wyższy był także poziom drobnej przestępczości. Obecnie, handel przeniósł się w znacznej części do sklepów wielkopowierzchniowych, a zjawisko tzw. drobnej chuliganki jest mniejsze.”

Ocena w tym zakresie powinna zostać pozostawiona władzom gmin (miast). Tego rodzaju uogólnianie sytuacji w całym kraju jest nie do przyjęcia i ponownie świadczy o nieznajomości zadań straży gminnej.

Cyt. „Straż jest formacją kosztochłonną. Roczne utrzymanie strażnika to koszt kilkudziesięciu tysięcy złotych. Często jest to znaczący wydatek dla lokalnego samorządu. Od kiedy straż straciła prawo do korzystania z fotoradarów znacząco spadły przychody związane z nakładaniem mandatów karnych z tego tytułu. W mniejszych gminach, mandaty „fotoradarowe” często pokrywały koszty utrzymania straży miejskiej. Jednak, nawet w Warszawie widoczny jest znaczny spadek przychodów z mandatów karnych, począwszy od 1 stycznia 2016 r., tj. od dnia, gdy straż straciła prawo do obsługi fotoradarów.”

Obecnie utrzymanie każdego pracownika to koszt kilkudziesięciu tysięcy złotych. Mówimy tutaj o zadaniu fakultatywnym jednostek samorządu terytorialnego, którego realizacja uzależniona jest od oceny lokalnych potrzeb w tym oceny funkcjonowania Policji na danym obszarze oraz możliwości finansowych danej jednostki. Spadek liczby/przychodów

z mandatów nie stanowi żadnego argumentu za likwidacją całej formacji, zwłaszcza jeżeli odniesiemy to do kontekstu w jakim to nastąpiło.

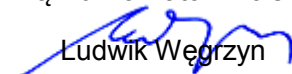
Cyt. „Dla strażników możliwość służby w Policji powinna być atrakcyjną perspektywą, ze względu na generalnie wyższe płace, większe przywileje, wyższy prestiż i dalszą możliwość rozwoju zawodowego.”

Zwracamy uwagę, że każda osoba zainteresowana pracą w Policji, również każdy strażnik gminny, może przystąpić do naboru. Należy raczej zadać pytanie dlaczego pomimo świetlanych perspektyw jakie w ocenie projektodawców daje praca w Policji, służba ta boryka się niedoborami kadrowymi. Trudno również nie zwrócić uwagi na pewien dysonans w uzasadnieniu projektu ustawy. Z jednej bowiem strony projektodawcy dowodzą braku profesjonalizmu po stronie strażników gminnych z drugiej stawiają tezę, że po rozwiązaniu straży z powodzeniem osoby te będą mogły znaleźć zatrudnienie w Policji.

Z tych względów wydano opinię jak na wstępie.

Z poważaniem,

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Ludwik Węgrzyn